

στο μικροσκόπιο...

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΡΙΣΗ:

Αποκρυπτογράφηση ορολογίας και φαινομένου

Του ΠΕΤΡΟΥ Ι. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗ *

Η έννοια της παγκοσμιοποίησης τον τελευταίο καιρό απασχολεί διαρκώς όχι μόνο τα Μέσα Ενημέρωσης αλλά και τη Διεθνή Επιστήμη. Και το ερώτημα που τίθεται είναι εάν αυτός ο όρος («παγκοσμιοποίηση») είναι νέος όρος ή αφορά «εφεύρεση» αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης. Για παράδειγμα, ουδείς σήμερα ομιλεί ή αναφέρεται στον όρο «ιμπεριαλισμός», επειδή ο όρος αυτός παραπέμπει σ' άλλα οικονομικά - κοινωνικά και πολιτικά συστήματα. Μήπως λοιπόν έπρεπε ο όρος αυτός («ιμπεριαλισμός») να αντικατασταθεί με τον όρο «παγκοσμιοποίηση»;

Επίσης, ουδείς σήμερα αναφέρεται στον όρο «καπιταλισμός». Και αυτός επίσης ο όρος παραπέμπει σ' άλλα οικονομικά - κοινωνικά και πολιτικά συστήματα. Μήπως λοιπόν έπρεπε και ο όρος αυτός («καπιταλισμός») να αντικατασταθεί με τον όρο «ελεύθερη αγορά»;

Σύμφωνα με τη θέση αξιόπιστων επιστημόνων, η «παγκοσμιοποίηση» κάθε άλλο παρά είναι νέο φαινόμενο. Η «παγκοσμιοποίηση» είναι απλώς η αλλαγή του όρου «ιμπεριαλισμός». Επίσης, ένας τέτοιος αποπροσανατολισμός επιχειρείται και με

την αλλαγή του όρου «καπιταλισμός», τον οποίο αντικαθιστά ο όρος «ελεύθερη αγορά» (πρβλ. σχετικώς J. Galbraith, The Economics of Innocent Fraud, 2004).

Η «παγκοσμιοποίηση» λοιπόν, κάθε άλλο παρά είναι νέο φαινόμενο. Ο Νίκος Κοτζιάς για την «εκδοχή» αυτή καταγράφει: «Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότερο επικρατεί στον κόσμο το επιχείρημα σύμφωνα με το οποίο η σημερινή παγκοσμιοποίηση δεν είναι ένα νέο φαινόμενο, αλλά ξεκίνησε ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα αναπτυσσόμενη είτε κατά κύματα είτε συνεχώς...» (βλ. Ν. Κοτζιάς, Παγκοσμιοποίηση...η πολιτική σημασία, 2003, σελ. 80).

Το «new speech»

Η «νέα ορολογία» στόχο της έχει το να «παραδέχεται» και να «αποδέχεται» ο ανυποψίαστος (και αμύητος) πολίτης ότι δεν αναπαράγεται το σύστημα στην ίδια βάση, αλλά ότι δήθεν η κοινωνία ευρίσκεται υπό το κράτος μιας άλλης ιδεολογίας και ενός άλλου συστήματος.

Η αλλαγή όμως των όρων επ' ουδενί συνεπάγεται και αλλαγή του συστήματος. Και τούτο γιατί στο σύστημα της «παγκοσμιοποίησης των αγορών» κυριαρχεί η ιδεολογία και ο μηχανισμός που χαρακτηρίζουν τον «άκρατο καπι-

ταλισμό». Στο σύστημα δε αυτό μόλις το 3-4% των ημερησίων συναλλαγών αντίκριζε (και αντικρίζει) το πραγματικό εμπόριο -την πραγματική οικονομία! Το 96-97% των συναλλαγών κατά κανόνα αφορά άυλους τίτλους και «παίγνιο», όπου οι παίχτες στοιχημάτιζαν (και στοιχηματίζουν) σε μια διαδικασία που λαμβάνει χώρα ως εξής: ο προηγούμενος επιδιώκει (πωλώντας άυλους τίτλους) να κερδίσει από τον επόμενο, ο επόμενος από τον μεθεπόμενο και ο μεθεπόμενος από τον αμέσως επόμενο κ.ο.κ. (πρβλ. H. Levy-M. Sarnat, Portfolio and Investment Selection, Theory and Practice, 1984, C.B Carlson, Bying Stocks without a broker, 1987).

Στη διαδικασία αυτή κυριαρχεί η «αναρχία των αγορών» όπου το αντικείμενο εμπορίας δεν αφορά προϊόντα, αλλά αφορά αυτό καθεαυτό το χρήμα. Το χρήμα δηλαδή έχει μετατραπεί σε εμπόρευμα!

Τοξικά παίγνια

Προδήλως βέβαιον είναι δε, ότι είναι αδύνατον να «αντορρυθμιστούν» τα «τιτλοποιημένα» τοξικά προϊόντα, όπως άλλωστε είναι αδύνατον και να διαρρυθμιστεί το «παίγνιο» των παγκοσμιοποιημένων χρηματιστηριακών αγορών όπου συμμετέχουν κολοσσιαία Πιστωτικά Ιδρύματα και Ασφαλιστι-

κοί Οργανισμοί, με δισεκατομμύρια ημερησίως διακινούμενου ανά τον κόσμο χρήματος.

Ο Χάρης Παμπούκης έχει ήδη επί νομικού πεδίου επισημάνει για το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης ότι «απαιτείται η συνάρθρωση ρυθμίσεων που προέρχονται από διεθνείς συμβάσεις, περιφερειακές ρυθμίσεις, εθνικές ρυθμίσεις, πολιτειακές ρυθμίσεις και, θα προσθέσουμε, ανεθνικές ρυθμίσεις». Επίσης έχει αναφερθεί στην ανάγκη θέσπισης οριοθετικών κανόνων δικαίου, τους οποίους ονομάζει κανόνες αναφοράς -rules of relevance (βλ. Χ.Π.Παμπούκης, Νομικά Πρόσωπα...στις συγκρούσεις νόμων, 2004, σελ 223 και επ.).

Ωστόσο, αντί της «συνάρθρωσης ρυθμίσεων» και της ίδρυσης κανόνων αναφοράς, ουδεμία ρύθμιση και ουδεμία εποπτική πρόνοια είχε ληφθεί και όλα αφέθηκαν σύμφωνα με το δόγμα του Alan Greenspan (Αλαν Γκρίνσπαν) στη λεγόμενη «...αυτορύθμιση της αγοράς»!

Στην όλη αυτή ζοφερή εικόνα, θα πρέπει να προστεθεί και η μονεταριστική πολιτική-αντίληψη που αφορά στην προσφορά του χρήματος. Και τούτο γιατί, από την κατάρρευση του συστήματος του Bretton Woods και μετά, όπου το νόμισμα είναι «ακαλύπτο» (και όπου ο νομισματικός στόχος κατά την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα καθορίζεται στο 4,5% με βάση το M3) το μακροσύστημα και το ευρωσύστημα έχουν εγκλωβιστεί στη λογική του «όλο και λιγότερο παρεμβατικού ή άλλως μη παρεμβατικού κράτους».

Η αντιμετώπιση όμως της παρούσας συγκυρίας-κρίσης επαναφέρει προς αντιμετώπιση τις μεγάλες αντιφάσεις του συστήματος που αφορούν: α) την ανάγκη δημιουργίας ρευστότητας από τη μια, με προσήλωση στη δογματική των δεικτών της δημοσιονομικής πειθαρχίας από την άλλη και β) την ανάγκη παρέμβασης του κράτους στην οικονομία από τη μια, με προσήλωση στους κανόνες που αφορούν την απαγόρευση των κρατικών ενισχύσεων από την άλλη.

Το όλο σύστημα δηλαδή τίθεται σε δεινή δοκιμασία από τις αντιφάσεις του. Τελικώς, η ιστορία θα δείξει αν θα συνεχιστεί η περιδίνηση των αγορών και των οικονομιών ή αν την κρίση θα την αναλάβει το παρεμβατικό κράτος.

* Ο Πέτρος Μηλιαράκης δικηγόρος στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στα Ευρωπαϊκά Δικαστήρια του Στρασβούργου και του Λουξεμβούργου (ECHR και FCI).

Γενικός περίγελως

Από την ΚΥΡΑ ΑΔΑΜ

Κατά το κοινώς λεγόμενο, έχουμε χάσει τον μπούσουλα εντός και εκτός των τειχών.

ΚΑΙ εντός των τειχών μας οι πολιτικοί και τα πολιτικά κόμματα μπορούν άνετα, αλλά όχι ανέξοδα, να εκτοξεύουν κούφιους μύδρους για το ποιος φταίει και ποιος δημιούργησε την οικονομική κρίση, «την πατέντα» της οποίας έχουν ακολουθήσει πιστά όλες οι κυβερνήσεις της Μεταπολίτευσης.

ΕΚΤΟΣ των τειχών μας, όμως, λίγο απέχουμε από τον γενικό περίγελω.

ΠΡΟΣΦΑΤΟ και χαρακτηριστικό παράδειγμα, το μπάχαλο στον Λευκό Οίκο κατά την τελετή εορτασμού της 25ης Μαρτίου, με τον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής να εκλιπαρεί τον πρόεδρο Ομπάμα να μας λύσει «τον γόρδιο δεσμό» των εθνικών θεμάτων, ως σύγχρονος Μεγαλέξανδρος. Ο κ. Ομπάμα «αντεπιτέθηκε» ζητώντας φουστάνελες. Μόνο το «καταραμένο φίδι» δεν μνημονεύτηκε για να ολοκληρωθεί το σκηνικό του πολύτιμου κατά τα άλλα θεάτρου σκιών του Καραγκιόζη.

ΠΙΣΩ από αυτές τις κωμικοτραγικές σκηνές κρύβεται η μεγάλη ένδεια στην εξωτερική πολιτική της χώρας, με την προβολή μόνον των προβλημάτων της και όχι του ρόλου που θα μπορούσε να διεκδικεί σε περιφερειακό επίπεδο. (Πώς να τον παίξει άλλωστε τον ρόλο αυτόν όταν από τα

μέσα του 1990 η Αθήνα συστηματικώς αποδόμησε τις διδικές σχέσεις της, π.χ. με το Ιράν τη Συρία, γενικότερα τον αραβικό κόσμο, για να μην αναφερθούμε στην πλήρη και άνευ ισορροπιών «τούμπα» στον βαλκανικό χώρο από τα τέλη της δεκαετίας του '90.)

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ είναι ένα: η Ουάσιγκτον του κ. Ομπάμα έχει επιλέξει την Τουρκία για στενό συνεργάτη. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο ότι ο κ. Ομπάμα θα έχει μόνον ολιγόωρες συναντήσεις με τους Ευρωπαίους ηγέτες αυτή την εβδομάδα, αλλά θα αφιερώσει δύο ολόκληρες ημέρες στην Τουρκία, εκ των οποίων τη μία θα την περάσει συζητώντας με νέους στην Κωνσταντινούπολη.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ πλευρά πιάστηκε στον ύπνο. Η πρόσφατη επίσκεψη της κ. Μπακογιάννη στην Ουάσιγκτον ήταν άνευ αποτελέσματος. Εκ των πραγμάτων και για την ώρα. Εξ ου και επιστρατεύτηκε αυτοβούλως το ελληνοαμερικανικό λόμπι (ή ό,τι έχει απομείνει από αυτό) για να ασκήσει «πολιτική» της κακιάς ώρας. Χωρίς καμία προηγούμενη διαβούλευση και συνεργασία με την Αθήνα για τα λεπτά ζητήματα της επίσκεψης Ομπάμα στην Αγκυρα και τη συνάντηση με τον κ. Βαρθολομαίο.

ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ δεν ήταν μόνον ο Μεγαλέξανδρος, οι φουστάνελες και το καταραμένο φίδι. Ήταν η χαρακτηριστική κίνηση της κ. Κλίντον να «επιδώσει» στον κ. Δημήτριο τις τουρκικές θέσεις περί αμοιβαιότητας στα θέματα μουσουλμανικής μειονότητας και Πατριαρχείου.